

der findes i et af de alleryderste Høreblade, den Konervative, ligefrem en Adskillelse inellem den loyale og ikke loyale Del af Befolkningen, til hvilken sidste Del jeg særlig er henregnet. Det er Noget, som under konstitutionelle Forhold ikke maa ske, fordi det umuliggjør alt sandt konstitutionelt Liv. Det er jo ganske klart, at det, der umuliggjorde Debatter, umuliggjorde en virkelig fri Meningsudveksling under Absolutismen, var netop Kongens moralske Ansvar, og saaledes er det allevegne, hvor der findes en ansvarlig Monark, baade i Kongedømmerne eller i de imperialistisk regjerede Stater, allevegne er Debatten trykket, allevegne er Oppositionen gjort mere eller mindre umulig og hvorledes? Ja, derved, at man kalder dem, der gjøre Opposition, illoyale. Forhen, naar man stillede sig til Valg eller holdt et politisk Møde i Landet, kunde man dog være sikker paa, at dersom Noget angreb Ens Loyalitet eller Tredrelandshæderlighed, vilde han blive kaldt til Døden, men nu kan det ikke ske mere, thi han behøver kun at tage det omtalte Nr. af Ministeraltidenden op af Lommen og læse op, hvad der staar der, saa kan han sige, hvad han vil. Ja, mine Herrer, jeg vil indpønsne, at dette Skridt endnu kun er lidet; og at, hvis det bliver det sidste, vil det ikke være farligt, men saa meget er vist, at dersom dette Skridt skulde have Konsekventser eller skulde gjentage sig, og dersom der ikke fra Folkethingets Side bliver traadt kraftigt, bestemt og alvorligt op mod, hvad der er sket, saa er man inde paa en Vej, der, selv om den ikke fører til Absolutismen, dog vil udsætte Monarkiet for Fare og forkluddre hele vort konstitutionelle Liv fra Grunden af. Og, mine Herrer, jeg betragter det som saa meget beklageligere, som det jo dog maa siges, at var der end ikke vundet Andet ved den sidste Adresse, saa var der vundet det, at Situationen var bleven klar, saa at Enhver nu vidste, hvad der kæmpedes om (Brix: Saa'aa). Hvad kæmpes der da nu om? Jeg tror ikke, at noget Menneſke, som ikke gjør sig megen Umage for at faae Andet ud af det, jeg tror ikke, at den store Menneskehed i Landet er i Tvivl om, hvad der nu kæmpes om (En Stemme: Om hvem der skal have Magten). Ja, det er meget rigtigt, om hvem der skal have Magten, det vil sige, om den lille Del af Folket, der fra 1848 til nu har udøvet den hele væsentlige Indflydelse paa vort politiske Liv, skal blive ved at være i udelukkende Besiddelse af denne Indflydelse saavel gjennem sin Repræsentation i Ministeriet som gjennem Lovens Behandling, eller

om det skal kunne lykkes at bringe den til at dele med den store Del af Folket, som ogsaa ønsker at gjøre sine Ansuelser gjældende i saa Henseende. Det er det, der kæmpes om, og med Lovlige Raaben. Dette vedkommer ikke Spørgsmaalet om Parlamentarismen — denne taler jeg i dette Dieblæk aldeles ikke om. — Den Kamp, der nu for Tiden føres her i Landet, er en Kamp mellem forskellige Klasser og Lag i Befolkningen, en Kamp for visse Reforme og mod et bestemt Ministerium af en bestemt Farve. Denne Kamp kan kæmpes med forskellige Midler. Jeg billiger ikke alle Midler, jeg finder dem ikke alle hensigtsmæssige, og jeg har ogsaa bekæmpet nogle af de Midler, der ere brugte, men jeg skal ikke komme nærmere ind paa dette, thi nu er det som sagt i alle Tilfælde klart — nu efter den sidste Adresse — og uden Hensyn til tidligere Forstaaelse eller Misforstaaelse, at det, det i Dieblækket gjælder om, det er ikke en Kamp for eller mod Kongens Særrettigheder, men udelukkende en Kamp mod et bestemt Parti for bestemte Reforme, mod et bestemt Ministerium. Denne Situation, mine Herrer, anser jeg for særdeles heldig, fordi jeg netop anser det for noget af det Vigtigste, naar saa alvorlige Partikampe kæmpes som den, der kæmpes her i Landet, at Situationen er klar, at den ikke paa en eller anden Maade bliver forplumret, saa at det faar Udseende af, at der kæmpes om Principer, som Ingen virkelig vil rocke ved, eller Rettigheder, som Ingen vil krænke, men at det kan ses, at der kun kæmpes om, hvad der virkelig maa kæmpes om, og jeg maa tilstaa, at af et Ministerium, der særlig synes at have gjort sig det til Opgave at hævde de monarkiske Principer, af et saadant Ministerium havde jeg sandelig ikke ventet, at det vilde dække sin Stilling ved at drage Kongen ind i Partistridighederne paa den Maade, som her er sket i Ministeraltidenden ved Offentliggjørelsen af den kongelige Gaandſkrivelse. Da nu Ministeriet imidlertid har ladet det mangle paa denne Rensomsed overfor det monarkiske Princip, og da Ministeriet ikke har brudt sig om de overordentlig sørgelige Konsekventser, som Offentliggjørelsen af den kongelige Gaandſkrivelse vil kunne faae for hele det konstitutionelle Liv, tror jeg, at det er Folkethingets ubetingede Pligt her at træde op og udtale sin alvorlige Misbilligelse af, hvad her er sket. Derfor tillader jeg mig at foreslaa det høie Thing at ende denne Sag med en Dagsorden, en Dagsorden, som jeg i Overensstemmelse med mine Medforslagsstillere foreslaar kommer til at lyde saaledes: „Det Folke-